

MIT SZÓL HOZZÁ?

Nem tanmese

Van cég, amelyik nyugdíjasok javára (is) forgatja tőkéjét. Nem is keveset, évente hat és fél millió forintot. Ennyivel létesített alapítványt a Csepeli Szerszámgépgyártó Részvénytársaság. Azzal a céllal, hogy a tőke évi másfél-kétmillió forintos hozadékából a vállalat nyugdíjasainak támogatást nyújtson. A jótékony célú kezdeményezés nyomán mintegy nyolcszáz, volt szerszámgépgyári dolgozó — mindenki, aki innen ment nyugdíjba — évi jövedelme ki-egészül, körülbelül négy-hatezer forinttal. Azt, hogy kié pontosan mennyivel legyen több, az alapítvány kuratóriumán belül alakult bizottság segít meghatározni. Még hozzá olyan bizottság, aminek tagjai régebben ismerik azokat, kik a segítséget, a pénzt kapják!

Nem kérdőíves felmérésre, nem egy eseti „környezettanulmány”-ra támaszkodnak a támogatás mértékének meghatározásakor, hanem a személyességre. Mert ez az alapítvány tulajdonképpen a személyekért, a vállalat dolgozóira született. Azokért is, akiknek sok éves, tisztes munkája biztosította a cég eredményeit, jó hírét, piacait, prosperálását. Meg azokért is, akik most aktív munkásai az rt.-nek.

Ha úgy tetszik, előbbieké a megbecsülés, a hála; utóbbiaké a lehetőség, hogy hasonló tisztességes helytállással továbbra is jólmenő cégtől mehessenek nyugdíjba: alapítványi többlettel megtoldott járandósággal. A részvénytársaságé pedig a nagyobb sansz arra, hogy dolgozói ezzel is ösztönöztetve, jobb, több, színvonalasabb munkát végeznek, jobban ragaszkodnak a vállalathoz, készek érte többet tenni, aktív részesei lenni olyan kollektívának, ami termékeivel stabil a piacokon (Nyugaton is), állja a versenyt. („Mellesleg”, az rt. a jótékony célúnak számító alapítvány összegét levonhatja adóalapjából.)

Röviden ennyi. S nem „mese”! A tanulságait ki-ki továbbragozhatja magában. Én érdemesnek tartotam a jelenséget arra, hogy felelőlegesen (bár helybeli példával szívesebben tettem volna), s megkérdem: mit szól hozzá?

Szabó Magdolna

Visszaadta életét

A nyár hevében új arc jelent meg a volt Foka-telepen napfürdőző naturisták csapatában. Levetkőzött, majd a hős Tisza felé vette útját. Kis idő elteltével az önkéntes felvigyázó a parttól 6-7 méterre fuldoklóra lett figyelmes, és gondolkodás nélkül azonnal segítségére sietett. Rövidesen mindketten partot értek.

Achim András (Szeged, Vajda u. 20/B) nem először mentett életet. Egy évvel korábban hasonló körülmények között sietett bajba jutott embertársa segítségére. Önzetlensége és bátorsága elismeréseként tegnap a Minisztertanács elnökének megbízásából a megyei tanács elnökének

Kérdésünkre válaszolva elmondta: a kimentett fiatal emberek mindkét esetben köszönet nélkül távoztak.

Bemutatjuk a SZOTE új tanszékvezetőit (3.)

Ha majd egyszer...

— A nyögvenyelősen átadott klinikai tömb harmadik emeletének, az ortopédiának gazdája milyennek látja új munkahelyét?

— Az általam ismert magyarországi ortopéd klinikák között a szegedinek a diagnosztikus háttere messze jobb, mint a többié. Óriási előny, hogy itt a házban megvannak olyan vizsgálóeszközök, mint a computer-tomográf, avagy az ultrahangkészülék. Műtőink berendezésével már nem vagyok elégedett. Tekintve, hogy az új klinika beruházásakor a régi műszerekre építettek, mi igen hátrányos helyzetbe kerültünk, hiszen nekünk ilyenek nem voltak és nincsenek. Ahhoz, hogy az ortopédia fejlőd-essen, hogy azt a műtéti színvonalat tudjuk produkálni, amit egy klinikától elvárunk, legalább 3-4 éves intenzív műszerbeszerzést kell majd bonyolítanunk. Erre pénzt szerezni a minisztériumtól próbálunk. Nem szeretném, ha bárki is úgy gondolná, az épület átadásával a beruházás is kész, és véget ért.

— Várhatóan mikor tudnak itt, az új épületben gyógyítani?

— Mihelyt a műtöt üzembe helyezik, de meg ne kérdezze, ez mikorra várható, mert konkrétumot nem tudok. Így hát még csak papírforma szerint létezőnk az új klinikán, igazából még a régi helyünkön vagyunk.

— Azaz, az idegsebészeti klinikán, ahol is mindmáig csak egy részleg az ortopédia.

— Múlt és jelen időben vagyok kénytelen válaszolni. Az idegsebészeti klinikán működött-működik tíz ágygal az ortopéd részleg. Nyomorúságos körülmények között, és szűkre szabott profillal. A gyermekortopédiát a gyermekklinika látta-látja el, ugyancsak kevés ágygal. Ebből a helyzetből sajnos az adódott, hogy a betegek jelentős része Budapestre, Pécsre kényszerült. Nem titok: Csongrád megye, Bács-Kiskun déli részének Békés és Szolnok megye egy részének ortopédiai ellátása nem volt megoldott.

— S ha majd egyszer kész a még csak félkész?

— Az új klinikán 64 ágyat kapott az ortopédia, ebből 24 a gyermekbetegeké. Ez az egyesítés alapvetően fontos és előnyös mind a betegek, mind a gyógyítók

Új épületben, új tanszék, új tanszékvezető. Az épület: a SZOTE néhány hete átadott klinikai tömbje, a most önállóvá lett tanszék: a mozgásszervek betegségeit orvosló ortopédia, a közel-múltban kinevezett vezetője: Mészáros Tamás egyetemi tanár. Interjúnk célja őt bemutatni szándékozó, de mégis arányt tévesztett, hiszen a professzor a novumokról, egy most induló tanszék startjának esélyeiről, terveiről, feltevéleiről, körülmények milyenségéről szól többet, igaz, indítókérdésem is efelé terelte a beszélgetést.

szempontjából, hiszen kezeltjeink jelentős része — veleszületett fejlődési rendellenessége okán — már korai gyermekkorában ortopédiai ellátást igényel, s azután gyakorlatilag egész életük során vissza-visszakerülnek hozzánk.

Az ágyszám jelentős növelése mellett csekély mértékben ugyan, de gyarapodott az orvosok száma is. Pillanatnyilag kilencen vagyunk. A tervezett orvoslát-egység tizenhárom. Legalább még egyszer annyi ápolónő kellene, mint ahányan most dolgoznak.

— Az ortopédia nem nélkülözheti a gyógytornász-szakembereket.

— Az épületben nagy fizioterápiás részleg kapott helyet, amelynek az üzemeltetéséhez húsz gyógytornászra lenne szükség. Jóllehet, szervezetenként az ortopéd tanszékhez tartozik, de feladata az egész klinika rászoruló betegeinek fizioterápiája. Jelen pillanatban mindössze hat gyógytornász dolgozik az egész házban.

— A gyógytornászképzés magyarországi helyzetét ön ismeri, hiszen főiskolai jegyzetet írt gyógytornászoknak és oktatta is őket.

— Kevés a szakember, mert kezdetben csak Budapesten volt gyógytornászképzés, negyvenfős évfolyamokkal. Két éve indult meg Miskolcon, és 1990-ben kezdjük Szegeden az egyetem főiskolai karán. A jövő őszre startoló 30 fős, első szegedi gyógytornász évfolyam szervezését már elkezdjük.

— A professzor úr nem hirtelen csöppent, hogy úgy mondjam, a szegedi gyógyító társadalomba, noha igazándiból elegendő csak ingázott ex munkahelye, a

budapesti ortopédiai klinika és Szeged között.

— Évek óta feladatom Csongrád megye ortopédiai ellátásának szervezése. Azóta várom az új klinika megnyitását, hiszen fekvőbeteg-háttér nélkül eredményes ortopédgyógyítás nem lehetséges. Most érkezünk el — minden előbb felsorolt nehézség ellenére — ahhoz a pillanathoz, amikor elmondhatjuk: a megye és az egyetem vonzáskörzetének ortopédiai ellátása hamarosan megoldódik.

Szegedi kapcsolataim mássik szála az egyetemhez köt. Két éve nem tartom az ortopédiai előadások egy részét a SZOTE hallgatóinak.

— Milyen tervekkel kezd hozzá most már SZOTE-s munkakönyvvél az új tanszék, illetve klinika irányításához.

— Nagy teher és szép feladat egy új klinikát szakmailag megszervezni, olyan színvonalra felfuttatni, amelyet egy egyetemi intézettől joggal elvárunk. Eme nagy kihívásra én évek óta készülök. Igazából egy európai szintű intézmény megalkotása a vágyam. Mindehhez szeretném felhasználni nemzetközi kapcsolataimat. Tervezem olyan profiloknak a kifejlesztését is, amelyek a magyarországi ortopédellátásban hiányosnak. Idegsebészekkel és bal-eseti sebészekkel együttműködve remélem, olyan gerincműtéteket is el tudunk majd végezni, amelyeket más magyar klinikákon nem. Ez természetesen csak egy következő lépés lehet. Majd azután, amikor a klasszikus, rutin ortopédiai tevékenységet már jó színvonalon műveljük.

Kalocsai Katalin

A huhogók, avagy: egy forradalom happy endje

A baglyok csak éjjel huhognak, nappal nem. Ha egy baglyot szárnyánál fogva felszegezzünk a bejárati ajtóra, az elkergeti a gonosz szellemeket; próbálják ki. Valahogy így kezdődik A huhogók című francia film, mely a XVIII. század végén, a nagy francia forradalom idején játszódik. A történet igencsak szokványosnak mondható. Egy gróf birtokán három gyermek nevelkedik, két fiú és egy lány; a gróf fia, egy utcán talált kislány és egy, a birtokára csöppent úrfi, aki már gyermekkorában kijelenti, hogy nem hisz Istenben. Egész gyermekkorukat együtt töltik, játszanak, bolondoznak, s mire felnőnek, mind a két fiú szerelmes lesz a lányba. A lány mindkét fiúhoz vonzódik, de igazából csak a gróf fiába szerelmes. Már majdnem megáldja őket a pap, mikor a gróf úgy határoz, hogy a fia Amerikába, a másik úrfi Párizsba megy, emberfaragás céljából.

Új film

Először az úrfi tér vissza azzal a megbízatással, hogy katonákat toborozzon a köztársaság zászlaja alá. Párizsban megfertőzték a nagy forradalmi eszmék és egyetlen jelszót is ölni, de leginkább öletni képes. A lányt elbűvöli katonás keménysége és határozottsága, és ő is bedől a jelszavaknak. De ekkor megérkezik a gróf fia Amerikából, aki a négy éves távollét alatt semmit sem tud az ottani eseményekről, de szerelme tovább él a lány iránt...

A huhogók szegények csapata, kiknek élére a gróf fia áll. A lány két tűz közé kerül, s a két férfi ütköztet, a csapatok mérszálása it nem vezeti más, mint a szerelme, hogy a két úriember egyike elnyerje a lány kezét.

A történet legcsodálatosabb jelleme maga a gróf, aki felüláll mindenféle csatározáson, s fiának születésekor elvesztett felesége

emlékébe temetkezve magányosan él birtokán, s közben repülőgépek konstrukción dolgozik. Boldogtalan embernek tűnik, de szabad, s szomorúságát mely bölcsessége ellensúlyozza...

Eddig a történet, ami önmagában még nem garancia, bár jó alapanyag lehet, vagyis lehetett volna. A filmben egyetlen izgalmas fordulat sincs, hogy esetleg felébredjünk; ami ébren tarthat, az a rengeteg mérszálás, a kegyetlenség, amit a legtöbb forradalom nem tud megúszni; és olykor az öreg gróf moralizálása, illetve eredeti megjegyzései tartják össze a filmet.

Rendezőnk azt próbálna bemutatni, hogy miként alakult a vidék is hadszínterré a forradalom idején. De mintha nem találná, az egyébként más kalandfilmekben oly pontosan eltalált egyensúlyt romantika és „vasmarok”, a dokumentumjelleg és „művészi” igény között. A több mint kétórás filmet a fáradékony természetűek jobb ha kerül-lik.

P. Sz.

Levél a fészekaljából

Kedves Pataki Sándor kolléga!

Tulajdonképpen nem is várhattam ennél többet: egykori lakóhelyem, szülőföldem lapja ontja majd az újabb becsléseiről mesécskét rólam, alaposan túllépve mindenféle etikai határt.

En nem ismerlek Téged, s tulajdonképpen — gondolom — közelebből Te sem engem. Eppen ezért tartom furcsának, hogy ily bátran fogalmazol olyan dolgokról, melyekhez minimum egy kis utánajárással lenne szükség. Vagy ha már ez fárasztó számodra, akkor legalább egy kis odafüggyelésre, egy- — azaz, 168! — órányi időtartamra.

Nem tudom, miért föltételezed, hogy mi a Kacsza főszerkesztőjével megegyezéses — azaz: bundameccset! — vívtunk? Miért gondold, hogy „segítsünk egymáson” alapon jött össze ez a balhé? Ha alföldi ember vagy, tudnod kéne, hogy ránk az adott szó betartása sokkal inkább jellemző, mint a szerződések betartása. Nos, azóta — remélem — jobban tájékozódál az ügyről, esetleg el is olvastad a 168 órában az interjút, s abból megérthetted, hogy a be nem tartott szaváért vertem őt meg, a sajtóper pedig rövidesen kezdődik, egyelőre ügyvédet keresek hozzá. Hogy értsd: a fókacs — mivel ide jár Zalatnayhoz — meggyőződhetett arról, hogy valótlán dolgokat állít a cikk szerzője. Ugyanis nem villaról van szó, hisz ez csupán

egy sorház egyik lakása. Nem verem szét bal-tával pénzszerzés reményében a kéglit, mert megtették azt helyettem a hat hónapja itt ügyetlenkedő javító „szakemberek”. Jelenleg a kilopott szigetelést pótolják, s az esős idő javíthatatlan károkat okozott, ugyanis az épület körül felbontott „lövészárók” most még eső-vízzel is megtelt. Ez az a bizonyos „szuper-kéglit”! Nem sorolom a bajokat, eleget sorolgtam már a 12 lakás közös képviselőjeként, amiből a végén ezt a kacsamesét költötte a fókacs...

A lényeg: a fókacs ígérete az volt, hogy egyszerre lehozza a cikkekre írt választomat is, vagy ha nem, akkor a cikket sem. Ennek az ígéretnek a megszegéséért sóprúztam ki őt, külön sajnálva, hogy nem a tisztességes sajtó bírodalmából!

Te „öntúlbecsülésben szenvedő gúnár”-nak nevezted mesécskédben. Sértegetésem mérsékletesebb is lehetett volna, de hát, úgy látszik, ez ma már a sajtóban elérhetetlen kíváncsi. Ha pedig van annyi önbecsülés, hogy nem hagyom rámszáradni a felém dobált sarat (másnak is nevezhettem volna...), akkor ezt vállalom.

Ami miatt különösképpen fájó a kedves kis meséd, az a következő: sokan tudják még Szegeden, hogy egy pincszobában kezdtem el az életet, s gondolom, azért senki sem volt irigy rám. Most, hogy van egy lakásom, mely végre tisztességes nagyságú — hibái ellenére is jó —, érthetetlenül érkeznek a támadások. Mintha bűn lenne, hogy lakom! És mindez Te, aki ta-

lán semmit sem tudsz rólam, úgy tárod hajdani lapom olvasói elé, hogy tovább áztass előttük. Nem kértém soha, hogy a szülőföldem védelmet adjon. De ahol ismerik a múltamat, legalább a becsteltemet ne vonják kérdőre.

Terjesztettek már olyan pletykákat is Szegeden, hogy az ország tíz leggazdagabb embere közé tartozom, olyat is, hogy két ötösöm volt a lottón. Azt is mondták már, hogy megvettem a Bába ügyvéd palotáját. De mindez nem érdekelt, kacsza szintű pletykázkodás. De eddig ezt nem egy megyei lap igyekezett megfigyelni ilyenfajta mesékkel. Sajnos, az ilyen pletykák után még a bennem bízó édesanyámnak is magyarázkodnom kellett, s mindazoknak, akik báráim voltak Szegeden. Ez emberek hiszékenységét igaztalan mesékkel táplálni nem a sajtó képviselőinek feladata.

Amit életem eddigi 42 éve alatt megszereztem, azzal az adóhivatalnak elszámoltam, nincs lopott pénzem és értékem. Sajnálatos, hogy eddigi munkálkodásom épp Szegeden nem tett annyira hitelképessé, hogy elkerülje a helyi sajtó a hitelrontásomat, s nekem szavazzon bizalmat.

Levelemet nyílt levélnek szánom, hogy az olvasók tájékoztatása kiegészülhessen, de én már azon sem sértődöm meg, ha még ezt a sanszot sem kapom meg hajdani városom lapjának szerkesztőitől.

1989. október 8.

Üdvözlettel:

Nagy Bandó András

Októberi Kincskereső

Az aradi vértanúk emlékének szenteli első lapjait a Kincskereső októberi száma. Juhász Gyula Arad című verse („Arad, örök gyász szép magyar arája...”), melyet a költő 1920-ban írt, faj-

dalmasan aktuális ma is. Ordas Iván a vértanú táborok ember-katonái portréját rajzolja meg.

Először idézheti a Kincskereső az 1956-os forradalom felemelő pillanatait — Fekete István írása (Levél Bécsbe) október 31-én, Örkény Istváné (Fohász Budapestért) november 2-án íródott.

Az IDÓUTAZÓK KLUBJA egy sikertelen kapcsolatfelvételtől szóló novellát közöl, I. Varsavszkij művét. Nem árulhatjuk el, miért nem értették meg az úrlányok a földieket, különben elrontanánk a szellemes csattanót.

Az ÍGY ÍRUNK MI ifjú szerző — a szolnoki reneszánsz-tábor lakói — inkognitóban maradnak, ami Petrárcát és Janus Pannoniust idéző verseik értékéből nem von le semmit. A szám fel-
nőtt költői: Szöllősi Zoltán, Zalán Tibor, Bornemisza Endre, Szauer Agoston és Garai Péter, valamint az egyetlen nem magyar, Renat Harisz.

A TESTVÉRMŰZSÁK-ban Szokolay Sándor emlékezik meg a 90 éve született Bárdos Lajosról, az OLVASÓ-NAPLO-ban Annus József vallomása, az EDES ANYA-NYELVÜNKBEN Deme László írása, A beszédkultúra ábécéje olvasható